

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г. С. СКОВОРОДИ**

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ІСТОРІЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ
(ПРОЄКТ)**

перший (бакалаврський)

(назва рівня вищої освіти)

бакалавр

(назва ступеня, що присвоюється)

галузь знань

01 Освіта/Педагогіка

(шифр та назва галузі знань)

спеціальність

014 Середня освіта (Історія)

(код та найменування спеціальності)

ПЕРЕДМОВА

ВНЕСЕНО

кафедрою всесвітньої історії
кафедрою історії України

Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

РОЗРОБЛЕНО

проектною групою у складі:

1. **Ніколаснко Ольга Олександрівна** (керівник проєктної групи), доктор історичних наук, доцент, завідувач кафедри історії України
2. **Рябченко Ольга Леонідівна**, доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри всесвітньої історії
3. **Бережна Світлана Вікторівна**, доктор філософських наук, професор, професор кафедри суспільно-правових дисциплін і менеджменту освіти, проректор з навчально-виховної роботи
4. **Олійник Олександр Миколайович**, кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри суспільно-правових дисциплін і менеджменту освіти
5. **Яковенко Галина Григорівна**, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри всесвітньої історії, керівник Центру методики викладання історії та суспільствознавчих дисциплін, вчитель історії Харківської спеціалізованої школи I-III ступенів №162 Харківської міської ради Харківської області.
6. **Коханова Олена Олександрівна**, кандидат історичних наук, вчитель історії та правознавства Безлюдівського юридичного ліцею імені І. Я. Підкопая, спеціаліст вищої категорії, старший вчитель, методист методичного центру Управління освіти адміністрації Московського району Харківської міської ради
7. **Линник Маргарита Миколаївна**, вчитель історії Квітневої філії КЗ «Близнюківський ліцей» Близнюківської районної ради Харківської області, методист РМК Близнюківського відділу освіти, молоді та спорту Близнюківської РДА
8. **Макєєв**

**1. Профіль освітньої програми «Історія в закладах освіти»
зі спеціальності 014 Середня освіта (Історія)**

1. Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди Історичний факультет
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Перший (бакалаврський) рівень. Бакалавр освіти (за предметною спеціальністю «Історія»). Вчитель історії
Офіційна назва освітньої програми	Освітня програма «Історія в закладах освіти» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Історія)
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом бакалавра, одиничний 240 кредитів ЄКТС, термін навчання 3 роки 10 місяців
Наявність акредитації	Акредитаційна комісія України Сертифікат УД № 21002386 Строк дії сертифіката до 01 липня 2028 року
Цикл/рівень	7 рівень НРК РК 1 цикл ЄПВО FQ-EHEA 6 рівень ЄРК НВЖ EQF-LLL
Передумови	Програма для осіб із профільною середньою освітою, фаховою передвищою освітою або початковим рівнем вищої освіти (третього, п'ятого чи шостого рівнів Національної рамки кваліфікацій). Для іноземних громадян та осіб без громадянства – документ, еквівалентний атестату про повну загальну середню освіту або документи, еквівалентні освітньо-кваліфікаційному рівню молодшого спеціаліста, ступеням бакалавра, магістра – для здобуття ступеня бакалавра
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://smc.hnpu.edu.ua/files/Profili_OP/Profil_OP_Istoriya%20_Bakalavr.pdf
2. Мета освітньої програми	
Забезпечення наукової і професійної (теоретичної та практичної) підготовки конкурентоспроможного компетентного вчителя історії та суспільствознавчих дисциплін (за спеціалізацією), здатного реалізувати професійну діяльність у загальноосвітньому закладі, забезпечувати різні форми здобуття освіти базового рівня та поглиблювати інструментальні знання й когнітивні уміння шляхом подальшого навчання за магістерською програмою.	
3. Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта 014.03 Середня освіта (Історія)
Орієнтація освітньої програми	Програма освітньо-професійна Програма професійна прикладна: спрямована на підготовку до виконання функціональних обов'язків учителя історії та суспільствознавчих дисциплін, класного керівника у закладах загальної середньої освіти, організатора гуртків історичного й

	суспільствознавчого спрямування, викладача закладів професійної (професійно-технічної) освіти та на формування готовності до самоосвіти і професійного зростання впродовж життя
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Професійна освіта зі спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія) Фокусується на підготовці фахівців, здатних до проєктування та провадження освітнього процесу в закладах середньої освіти з урахуванням новітніх досягнень сучасних гуманітарних та освітніх наук, а також до створення рівноправного і справедливого клімату, що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від соціально-культурного й соціально-економічного контексту. Ключові слова: вища освіта, бакалавр, вчитель, історія
Особливості програми	Особливості програми: – підготовка до ефективного працевлаштування. Посилена практична підготовка завдяки циклу навчальних (археологічна та архівно-музейна практика) та педагогічних практик (безперервна пропедевтична; організаційно-виховна педагогічна практика в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку; педагогічна практика у закладах загальної та спеціалізованої середньої освіти). Варіативна складова програми дає можливість обирати додаткові дисципліни поза спеціальністю для здобуття додаткових кваліфікацій чи компетентностей, що дозволяє здобувачам освітнього рівня здійснювати індивідуальну освітню траєкторію, а випускникам – розширити сферу працевлаштування. Створена можливість брати участь у програмах національної та міжнародної академічної мобільності (Польща, ФРН, КНР та ін.); – інтеграція наукової, навчальної та фахової діяльності, створення умов для приросту знань, стимулювання досліджень та інновацій. Викладання зацентровано на обізнаності в сучасних тенденціях наукового історичного та педагогічного знання; студентів спонукають до опанування новітніх методів здобуття й передачі наукового знання в галузі історичних та суспільствознавчих дисциплін; – формування у студентів почуття активного громадянства завдяки участі у студентському самоуправлінні, громадських, волонтерських, благодійних проєктах тощо; – сприяння самореалізації та всебічному особистому розвитку студентів. Проєктування та здійснення освітнього процесу має за мету формування гуманного та вільного світогляду, а в основу позанавчальної діяльності на факультеті покладено «філософію серця» Г.С.Сковороди. Студент самостійно має обрати той напрям діяльності, який його захоплює та особливо цікавить: науковий, творчий, волонтерський, козацький, екскурсійний, участь у студентському самоврядуванні тощо.
4. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Бакалавр середньої освіти Бакалавр може займати посаду педагогічного працівника – вчителя історії закладу середньої та професійно-технічної освіти, керівника середньої ланки освіти, спеціаліста в державних і приватних установах і підприємствах Види економічної діяльності (за КВЕД 009:2010): Загальна середня освіта, код КВЕД – 85.31; Професійно-технічна освіта, код КВЕД – 85.32. Професійні види робіт (за ДК 003:2010): Вчитель середнього навчально-виховного закладу, код КП – 2320;

	Професіонал в галузі методів навчання, код КП – 2351 Педагог-організатор, код КП – 2359.2
Подальше навчання	Продовження здобуття освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за цією або суміжною галуззю знань; підвищення кваліфікації за фахом чи набуття кваліфікації за іншими спеціальностями в системі післядипломної освіти.
5. Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Основними підходами до навчання є студентоцентризований, самонавчання, проблемно-орієнтований, навчання через практику (педагогічну, організаційно-виховну, навчально-польову), через реалізацію дослідницької діяльності, посилення гуманістичної спрямованості, формування стратегічного мислення й системного підходу до аналізу складних фахових і соціальних ситуацій, виховання соціальної та професійної мобільності. Викладання здійснюється у вигляді лекцій (в т. ч. мультимедійних), семінарських занять, навчальної практики. Обов'язковою складовою є самостійна робота з можливістю консультацій з викладачем, e-Learning (навчання за допомогою Інтернету й мультимедіа) за окремими освітніми компонентами, індивідуальні заняття, індивідуальна та групова проектна робота.
Оцінювання	Накопичувальна 100-бальна рейтингова система оцінювання навчальних досягнень студентів базується на аналізі здобутих компетенцій в усіх видах аудиторної та позааудиторної освітньої діяльності та включає такі види контролю: вхідний (попередній), поточний (тематичний), модульний, підсумковий (семестровий контроль та підсумкова атестація). Форми контролю: модульні контрольні роботи, індивідуальні науково-дослідні завдання, тестування, заліки, звіти про практику, захист курсових робіт, усні й письмові іспити, комплексний кваліфікаційний іспит.
6. Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність (ІК)	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані практичні завдання в галузі середньої освіти, що передбачає застосування концептуальних методів історії, гуманітарних та освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації освітньо-виховного процесу в закладах середньої та професійно-технічної освіти
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1 Компетентність у галузі науки – свідоме використання пізнавальних здібностей для набуття, застосування, управління знаннями. ЗК 2 Мовна і комунікативна компетентність – використання мови як засобу для усної та письмової комунікації, обміну знаннями, ідеями, емоціями, наполегливість, уміння відповідати за себе та зрілі рішення, уміння співпрацювати. ЗК 3 ІКТ компетентність – впевнене і критичне використання технологій інформаційного суспільства для роботи та спілкування, сукупність знань, умінь і навичок виконання різних видів інформаційної діяльності й ціннісне ставлення до цієї діяльності. ЗК 4 Соціальна компетентність – здатність обмінюватися інформацією, спілкуватися, встановлювати і підтримувати соціальні зв'язки, здатність до співпраці, розв'язання проблем, взаєморозуміння. ЗК 5 Особистісна компетентність – це інтегративне утворення, що включає здатність до саморозвитку й самовдосконалення у

	професійній діяльності, обізнаність у власних сильних і слабких сторонах, здатність до самоаналізу, ідентифікації і розвитку індивідуальних позитивних якостей. ЗК 6 Міжособистісна компетентність – уміння будувати суб'єкт-суб'єктні відносини у професійній діяльності, здатність до активної співпраці та інтеграції в прагненні до спільної мети спільно з іншими людьми, установами, організаціями, цінування різноманіття та мультикультурності. ЗК 7 Практична компетентність – здатність застосовувати на практиці знання та дослідницькі вміння, готовність до прийняття самостійних рішень, відповідальність за результати діяльності, здатність виявляти ініціативу та підприємливість. ЗК 8 Громадянська компетентність – здатність реалізовувати свої права й обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства й необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України. ЗК 9 Загальнокультурна компетентність – здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу й суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види й форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	ФК 1 Історична – знання змісту та методології фундаментальних і спеціальних історичних дисциплін. ФК 2 Хронологічна – здатність орієнтуватися в історичному часі, застосовувати періодизацію як спосіб пізнання історичного процесу. ФК 3 Просторова – здатність студентів орієнтуватися в історичному просторі. ФК 4 Інформаційно-мовленнєва – ефективно й грамотно працювати з різними джерелами історичної інформації та будувати усні та письмові висловлення щодо історичних фактів, історичних постатей та історичної теорії. ФК 5 Логічна – здатність визначати та застосовувати теоретичні поняття, положення, концепції для аналізу й пояснення історичних фактів, явищ, процесів. ФК 6 Дослідницька – здатність використовувати науковий інструментарій для теоретичних та експериментальних досліджень у навчальній, практичній і професійній діяльності. ФК 7 Інформаційна – працювати з різними джерелами інформації, аналізувати, синтезувати, узагальнювати та використовувати її для навчання. ФК 8 Практична – готовність до самостійної роботи, здатність застосовувати накопичені теоретичні знання на практиці, готовність до організації краєзнавчих студій у професійній діяльності. ФК 9 Аксиологічна компетенція – здатність студентів формулювати оцінки та версії історичного руху й розвитку. ФК 10 Науково-методична компетентність – здатність до застосування системи педагогічних, психологічних, предметних знань та професійно-методичних умінь, які базуються на знаннях дидактики. ФК 11 Компетентність у сфері інновацій і вдосконалення – поінформованість про інноваційні педагогічні технології, опанування їх змісту й методики, належна культура використання у навчально-

	виховній роботі, особиста переконаність у необхідності застосування інноваційних технологій, креативність.
7. Програмні результати навчання	
Знання та розуміння	
ПРН 1	основних історичних процесів і подій давньої, середньовічної, ранньомодерної, нової, новітньої історії України та всесвітньої історії у їх порівнянні та взаємозв'язку та історичної періодизації як способу пізнання історичного процесу
ПРН 2	комплексу наскрізних, загальних та окремих понять предметів освітньої галузі
ПРН 3	предмету та методології історії, інших суспільних та гуманітарних дисциплін
ПРН 4	історіографії для аналізу сучасних наукових дискусій з проблем вітчизняної і всесвітньої історії та визначення напрямів перспективних досліджень з інших галузей наукового пізнання
ПРН 5	наукового інструментарію для теоретичних та експериментальних досліджень у навчальній, практичній і професійній діяльності
ПРН 6	об'єктивних закономірностей, які відносяться до процесів накопичення та збереження соціальної інформації
ПРН 7	регіональних особливостей України, теоретико-методологічних основ краєзнавчої діяльності
ПРН 8	методологічних принципів аналізу культурних явищ у світовому цивілізаційному розвитку
ПРН 9	педагогічних і психологічних основ організації й управління навчальним процесом
Уміння	
ПРН 10	збирати, обробляти, узагальнювати інформацію для створення глибокої бази знань про історичні та соціокультурні процеси в Україні й у світі загалом
ПРН 11	використовувати новітні методологічні підходи у навчальній та професійній діяльності: цивілізаційний, аксіологічний, культурологічний, антропологічний, багатофакторний
ПРН 12	розглядати суспільні явища в розвитку, за конкретно-історичних умов певного часу та регіональних особливостей
ПРН 13	формулювати оцінку історичного руху, діяльності історичних осіб, виявляти власну позицію щодо суперечливих фактів історії
ПРН 14	орієнтуватися в науковій періодизації, порівнювати історичні процеси вітчизняної і всесвітньої історії, виявляти тенденції міжнародних відносин, пов'язані з геополітичними чинниками
ПРН 15	працювати з джерелами інформації, інтегрувати їх зміст, визнавати і сприймати різноманітність критичного аналізу й оцінок джерел
ПРН 16	визначати і застосовувати теоретичні поняття, положення, концепції для аналізу та пояснення історичних фактів
ПРН 17	використовувати науковий інструментарій для теоретичних та експериментальних досліджень у навчальній, практичній і професійній діяльності
ПРН 18	інтегрувати знання, які отримані в процесі вивчення різних дисциплін в єдиний комплекс гуманітарних дисциплін
ПРН 19	проектувати і здійснювати освітній процес з урахуванням сучасних вимог, використовуючи основи теорії і методології освіти
ПРН 20	організовувати навчальну діяльність і позаурочну роботу учнів у загальноосвітніх закладах, створювати і підтримувати психологічно безпечне освітнє середовище
ПРН 21	працювати на уроках з інноваційними методиками та технологіями навчання, реалізувати міжпредметні зв'язки
ПРН 22	діагностувати й оцінювати рівень розвитку, досягнення та освітні потреби учнів
ПРН 23	усвідомлювати значущість загальнолюдських цінностей та етичних норм та діяти в межах етики професійних відносин

Комунікація	
ПРН 24	здатність формувати ефективну комунікаційну стратегію під час спільної діяльності й міжособистісної взаємодії суб'єктів освітнього процесу
ПРН 25	здатність до професійної діяльності в мультикультурному середовищі, поділяючи й шануючи нормативи й цінності свого національно-культурного середовища
ПРН 26	здатність репрезентувати інформацію, ідеї, проблему, рішення та власний досвід у галузі історичної освіти й науки для фахівців і нефаківців
ПРН 27	здатність ефективно спілкуватися державною та іноземною мовами
Автономність і відповідальність	
ПРН 28	здатність до рефлексії, осмислювання практики, контекстів і розвитку професійних цінностей
ПРН 29	здатність до організації та управління у професійній діяльності та навчанні в умовах непередбачуваних змін
ПРН 30	здатність до соціальної та професійної мобільності
8. Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Керівник групи забезпечення та викладацький склад, який забезпечує реалізацію програми, відповідає вимогам щодо забезпечення провадження освітньої діяльності для відповідного рівня ВО (<i>Додаток 16 до Ліцензійних умов</i>), затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 347 від 10.05.2018. Фахову підготовку студентів забезпечує професорсько-викладацький склад історичного факультету – кафедри історії України, кафедри всесвітньої історії, кафедри суспільно-правових дисциплін і менеджменту освіти, кафедри філософії, кафедри економічної теорії та кафедри географії та методики викладання географії, археологічна камеральна лабораторія, Центр методики викладання історії та суспільствознавчих дисциплін і Центр шкільного краєзнавства. Рівень професійної та академічної кваліфікації науково-педагогічних працівників освітньої програми є достатнім для успішної реалізації програми: усі викладачі, залучені до реалізації програми, є визнаними професіоналами із значним досвідом роботи (практичної, дослідницької, управлінської, інноваційної) та займаються удосконаленням навчально-методичного забезпечення, науковими дослідженнями, підготовкою навчальних посібників. Професійний рівень керівника програми (практик і науковець) якнайкраще сприяє досягненню цілей програми. Професіоналізм й академічна доброчесність відповідальних за реалізацію та учасників програми не викликають сумнівів. Широка участь фахівців із практичним досвідом роботи у закладах середньої освіти забезпечує практико-орієнтованість освітньої програми. Університет забезпечує умови для професійного розвитку, безперервного підвищення кваліфікації викладачів (підписані угоди про співпрацю з провідними вітчизняними і зарубіжними ЗВО) та доступ до необхідної інформації (наприклад, до бази Web of Science), матеріально-технічних ресурсів, обладнання й сучасної професійної літератури; має стратегію розвитку кадрового потенціалу (більша частина викладачів програми – випускники університету); забезпечує постійне підвищення рівня володіння іноземними мовами (англійська, польська) професорсько-викладацького складу. На основі застосування сучасних технологій менеджменту якості

	упроваджена система оцінки викладачів студентами (наприклад, щорічне анонімне опитування «Викладач очима студентів», дослідження системи управління якістю діяльності університету серед студентів 4 курсу тощо), яка використовується для підвищення ефективності роботи викладацького складу.
Матеріально-технічне забезпечення	Приміщення для аудиторних занять та самостійної роботи студентів мають достатню площу та інформаційно-комунікаційне технічне обладнання (мультимедійні засоби, SMART Board, комп'ютери, оснащені ліцензійними операційними системами та пакетами прикладного програмного забезпечення). У навчальний процес упроваджуються передові інформаційні та комунікаційні технології, зокрема дистанційне навчання на платформі Moodle. Функціонують точки бездротового інтернет-доступу. Учасники програми мають вільний доступ до фондів наукової бібліотеки, а також до електронного контенту – міжнародних наукових баз даних, електронних каталогів й архівів, веб-сайтів тощо. Для інтеграції навчального процесу та фахової діяльності підписані угоди про співробітництво із закладами середньої освіти міста Харкова й області, дитячими оздоровчими таборами. Бюджет програми є прозорим і обґрунтованим, залучені фінансові ресурси університету – державне замовлення, кошти фізичних та юридичних осіб за навчання здобувачів та спонсорські кошти – є достатніми для забезпечення її реалізації. Наявна соціально-побутова інфраструктура (гуртожитки, пункти харчування, спортивні споруди, медичний пункт тощо), обладнання, за кількістю та якістю є достатніми для досягнення передбачених програмою цілей та відповідають технологічним вимогам до матеріально-технічного забезпечення освітньої діяльності відповідного рівня ВО (<i>Додаток 15 до Ліцензійних умов</i>), затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 347 від 10.05.2018.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Інформаційне та навчально-методичне забезпечення відповідає технологічним вимогам щодо навчально-методичного та інформаційного забезпечення освітньої діяльності відповідного рівня ВО (<i>Додатки 17-19 до Ліцензійних умов</i>), затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 347 від 10.05.2018. Учасники освітньої програми мають вільний доступ до наукової літератури та навчально-методичних посібників як традиційним шляхом – із фондів Наукової бібліотеки, шести читальних залів та читальних залів кафедр університету (загалом понад 700 000 примірників, 6 читальних залів), так і до електронного контенту, зокрема до новітніх світових (у т. ч. англомовних) та вітчизняних публікацій, зокрема, з Міжнародної наукової бази даних Web of Science, з електронного каталогу та архіву-репозиторію Наукової бібліотеки ХНПУ імені Г.С.Сковороди (Electronic Kharkiv National Pedagogical University Institutional Repository), офіційного веб-сайту університету (http://hnpu.edu.ua/), на якому розміщена основна інформація про його діяльність (структура, ліцензії та сертифікати про акредитацію, освітня діяльність, перелік навчальних дисциплін, правила прийому, контактна інформація тощо), електронних

ресурсів, що містять навчально-методичні матеріали з навчальних дисциплін, зокрема до порталу Дистанційної освіти (навчально-інформаційний портал на базі платформи Moodle, <http://lms.hnpu.edu.ua/>), до фахових наукових видань університету (<http://journals.hnpu.edu.ua/>); інформаційного пакету спеціальності; нормативної документації про організацію освітнього процесу в університеті (<http://smc.hnpu.edu.ua/normatyvna-baza/>); навчально-методичних комплексів дисциплін, силабусів, програм практик, блоків дисциплін вільного вибору (<http://smc.hnpu.edu.ua/studentu>) і ін. Студенти також мають змогу користуватися матеріалами, що підготовлені і постійно оновлюються викладачами, які забезпечують реалізацію програми (підручники, конспекти лекцій, методичні рекомендації до семінарських занять, написання курсових робіт, індивідуальних завдань, наочними навчальними посібниками, зокрема, з колекції Навчально-наукової археологічної лабораторії, картами, тематичними презентаціями тощо. Матеріали можуть надаватись як у друкованому вигляді, так і в електронній формі.

Університет забезпечує поєднання навчальної та дослідницької складової при реалізації освітньої програми, а наукові дослідження оперативно впроваджуються у процес викладання. Дослідницькі компетентності на програмі студенти розвивають під час виконання науково-дослідних робіт (індивідуальні науково-дослідні завдання, курсові роботи). Результати наукових досліджень студентів та викладачів програми належним чином оприлюднюються: публічні захисти, публікація у збірниках наукових праць студентів і науковців, доповіді на конференціях тощо.

Перевірка робіт на академічну доброчесність проводиться за допомогою спеціалізованої програмно-технічної системи «UNICHEK» для виявлення збігів у текстах із визначенням ступеня унікальності роботи, висновки передаються для подальшого розгляду та прийняття рішень на кафедри, редакційної колегії тощо, а також на офіційному веб-сайті університету розміщено посилання на сервіс, що уможливорює перевірку роботи на плагіат за власним бажанням.

В університеті на достатньому рівні в здійснюється освітня та організаційна підтримка студентів: реалізація індивідуальних планів навчання, рейтинг успішності студента, що орієнтує на покращення його результатів, моніторинг індивідуального прогресу студента протягом періоду навчання, сприяння академічній мобільності, підтримка студентів, що працюють за фахом, іноземних студентів (Центром міжнародного співробітництва та міжнародної освіти). Психолого-педагогічну, юридичну, методичну допомогу надає студентам з особливими освітніми потребами навчально-методичний інклюзивний центр.

Для всебічного фізичного й особистісного розвитку студентів наявна відповідна інфраструктура (Спортивний клуб, Молодіжний центр, Спілка молоді), для захисту прав студентів активно працює студентське самоврядування (Спілка молоді університету).

В університеті створені інформаційно-комунікаційні зв'язки, що дозволяють викладачам і співробітникам оперативно обмінюватись інформацією щодо програми, користуватися необхідними онлайн-ресурсами; інформувати студентів про освітні можливості та способи підтримки під час навчання і не тільки; підтримувати зворотній зв'язок зі студентами, випускниками (Асоціація випускників), роботодавцями (Навчальний науково-педагогічний комплекс).

9. Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Співпраця здійснюється в межах договорів про співробітництво із Дрогобицьким державним педагогічним університетом, Дніпровським національним університетом, Переяслав-Хмельницьким державним педагогічним університетом імені Г.С.Сковороди. У межах освітньої програми право на академічну мобільність реалізується на підставі міжнародних договорів про співробітництво в галузі освіти та науки, міжнародних програм і проєктів, договорів між українськими закладами вищої освіти або їхніми основними структурними підрозділами, між українськими й іноземними закладами освіти або їхніми основними структурними підрозділами, а також може бути реалізоване українським учасником освітнього процесу закладу вищої освіти з власної ініціативи, підтриманої керівництвом ХНПУ імені Г.С.Сковороди, в якому він постійно навчається або працює, на основі індивідуальних запрошень. Відповідно до «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність студентів ХНПУ імені Г.С.Сковороди» (http://smc.hnpu.edu.ua/files/Polozhennya/25_Polozhenya_pro_akademic_hnu_mobilnist.pdf) здобувачі вищої освіти в межах програм внутрішньої академічної мобільності тимчасово допускаються до освітнього процесу в закладі вищої освіти – партнері та мають права й обов'язки здобувачів вищої освіти українського закладу вищої освіти на період реалізації права на академічну мобільність.
Міжнародна кредитна мобільність	Партнерські відносини із зарубіжними університетами: Вроцлавським, Варшавським, Білоруським державним університетом, Вітебським державним університетом імені П. Машерова, Рурським університетом у Бохумі (ФРН), Телавським державним університетом імені І. Гогобашвілі. На постійній основі відбувається співпраця з Приморською Академією у м. Слупськ (Польща). Визнання результатів навчання, отриманих в іноземних ЗВО, регулюються «Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність студентів ХНПУ імені Г.С.Сковороди». Зарахування результатів навчання в зарубіжному навчальному закладі є можливим за умови, коли зміст (очікувані результати навчання) навчальних дисциплін і практик та обсяг кредитів збігається не менш ніж на 75%.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Ліцензією передбачається підготовка іноземців та осіб без громадянства у межах ліцензійного обсягу спеціальності та за умови попередньої мовленнєвої підготовки

2. Структурно-логічна схема

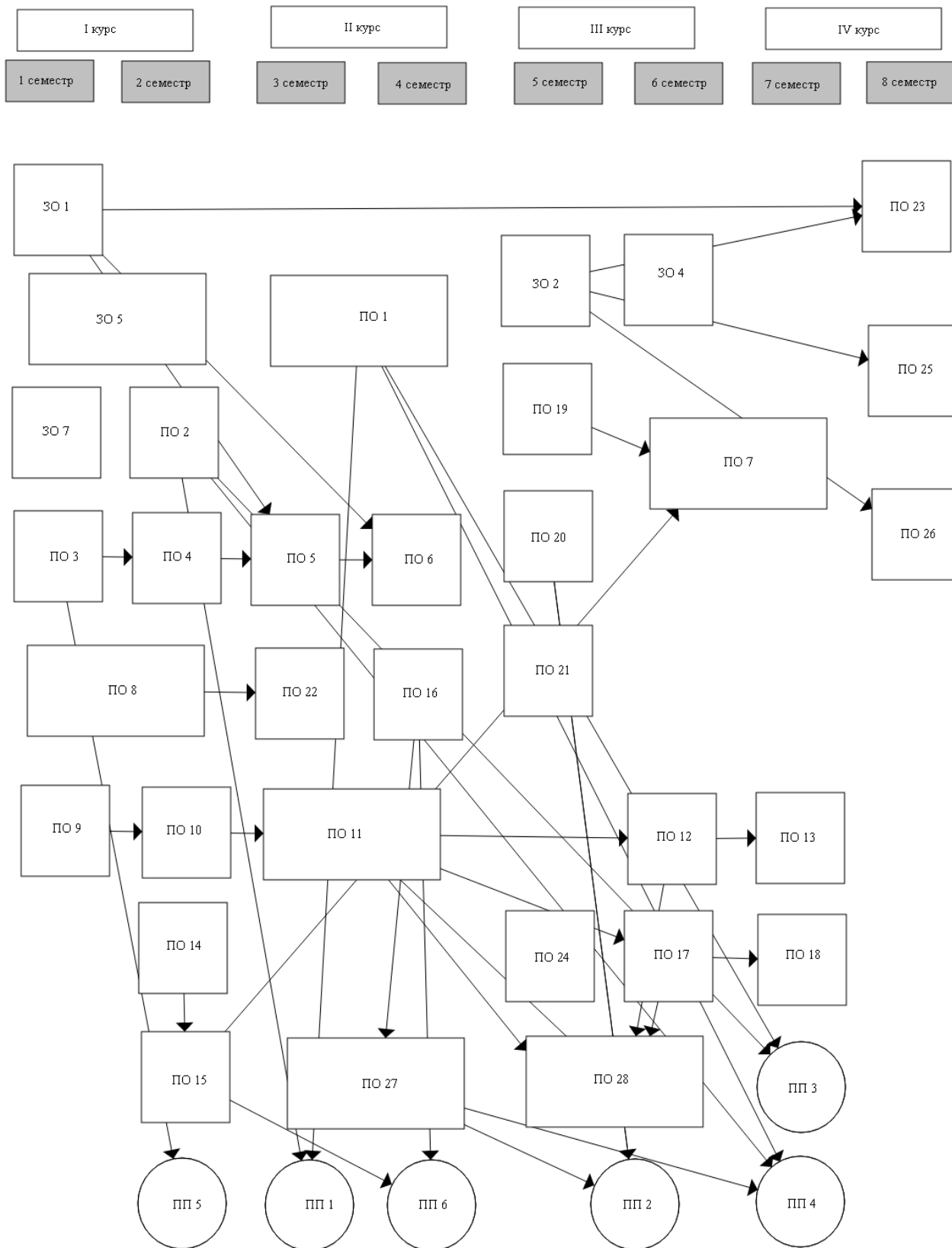
2.1 Перелік освітніх компонент (ОК)

ПЕРЕЛІК КОМПОНЕНТ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проєкти / курсові роботи, практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумко- вого контролю
1	2	3	4
Цикл загальної підготовки			
ЗО 1	Україна: історія і сучасні реалії	3	залік
ЗО 2	Політично-правові студії	3	залік
ЗО 3	Основи економічної теорії	3	іспит
ЗО 4	Філософія	3	іспит
ЗО 5	Іноземна мова	4	іспит
ЗО 6	Безпека існування людини в навколишньому середовищі	5	залік
ЗО 7	Українська мова (за професійним спрямуванням)	3	залік
	Усього	24	
Цикл професійної підготовки			
ПО 1	Педагогіка	12	іспит
ПО 2	Психологія	4	іспит
ПО 3	Давня та середньовічна історія України	5	іспит
ПО 4	Ранньомодерна історія України	4	іспит
ПО 5	Історія України XVIII – початку XX ст.	4	іспит
ПО 6	Історія України XX – початку XXI ст.	4	іспит
ПО 7	Джерелознавство та історіографія історії України	3	іспит
ПО 8	Історія слов'янських народів	5	залік іспит
ПО 9	Історія первісного суспільства та стародавнього Сходу	5	іспит
ПО 10	Історія стародавніх Греції та Риму	5	іспит
ПО 11	Історія середніх віків	7	залік, іспит
ПО 12	Нова історія Європи та Америки	5	іспит
ПО 13	Новітня історія Європи та Америки	4	іспит
ПО 14	Вступ до спеціальності «Історія»	3	іспит
ПО 15	Спеціальні історичні дисципліни	3	залік
ПО 16	Основи наукових досліджень	3	залік
ПО 17	Нова історія Азії та Африки	4	іспит
ПО 18	Новітня історія Азії та Африки	4	залік
ПО 19	Історіографія всесвітньої історії	3	залік
ПО 20	Методика викладання історії	3	іспит
ПО 21	Методика навчання суспільствознавчих дисциплін	3	залік
ПО 22	Історія західних і південних слов'ян	3	іспит
ПО 23	Етнічна історія України	3	іспит
ПО 24	Історичне краєзнавство	3	іспит
ПО 25	Історія міжнародних відносин	3	іспит
ПО 26	Трудове право	3	іспит
	Усього	108	
Курсова робота			
ПО 27	Курсова робота з історії України	1,5	
ПО 28	Курсова робота із всесвітньої історії	1,5	
	Усього	3	
Практична підготовка			

ПП1	Безперервна пропедевтична педагогічна практика у закладах середньої освіти	1,5	
ПП2	Педагогічна практика у закладах загальної та спеціалізованої середньої освіти	7,5	
ПП3	Організаційно-виховна педагогічна практика в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку	6	
ПП4	Педагогічна практика у закладах загальної та спеціалізованої середньої освіти	6	
ПП5	Навчально-польова практика	2,25	
ПП6	Навчальна практика	0,75	
	Усього	24	
Факультативні дисципліни (форми контролю не плануються)			
ФД	Фізичне виховання (секційні заняття)		-
Цикл дисциплін вільного вибору студента			
Вибірковий блок 1			
ПВ1	Блок дисциплін за вибором студента	60	
Вибірковий блок 2			
ПВ2	Блок дисциплін за вибором студента	60	
Вибірковий блок 3			
ПВ3	Блок дисциплін за вибором студента	60	
	Усього	60	
Атестація			
	Заліково-екзаменаційна сесія	16,5	
	Атестація на здобуття освітнього ступеня «бакалавр»	4,5	
	Усього	21	
	Загальний обсяг обов'язкових компонентів	180	
	Загальний обсяг вибірових компонентів	60	
	Загальний обсяг освітньої програми	240	

2.2. Структурно-логічна схема вивчення освітніх компонентів

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Підсумкова атестація випускників освітньої програми зі спеціальності «014 Середня освіта (Історія)» проводиться відповідно до «Положення про організацію та проведення атестації на здобуття освітнього ступеня "бакалавр" і "магістр"» та згідно з навчальним планом спеціальності. Атестація проводиться у восьмому навчальному семестрі та складається з комплексного кваліфікаційного іспиту: з педагогіки та психології; з історії та методики викладання історії; з перевірки додаткових компетенцій за фахом, з перевірки додаткових компетенцій англійської мови.

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

	ІК	ЗК1	ЗК2	ЗК3	ЗК4	ЗК5	ЗК6	ЗК7	ЗК8	ЗК9	ФК1	ФК2	ФК3	ФК4	ФК5	ФК6	ФК7	ФК8	ФК9	ФК10	ФК11
ЗО 1	•	•			•		•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•		
ЗО 2	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•		•	•		•	•	•	•	•	•	
ЗО 3	•	•		•	•			•	•	•		•	•			•	•		•		
ЗО 4	•	•	•	•	•	•		•	•	•		•	•			•	•		•	•	
ЗО 5	•	•	•		•	•		•		•							•			•	
ЗО 6	•	•		•	•	•	•	•	•	•			•		•	•	•		•		•
ЗО 7	•	•	•		•	•		•		•							•	•		•	
ПО 1	•	•	•	•	•	•	•	•		•						•	•			•	•
ПО 2	•	•	•	•	•	•	•	•		•						•	•			•	•
ПО 3	•	•						•		•	•	•	•	•	•	•	•		•		•
ПО 4	•	•						•		•	•	•	•	•	•	•	•		•		
ПО 5	•	•						•		•	•	•	•	•	•	•	•		•		
ПО 6	•	•					•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•		•		
ПО 7	•	•		•			•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
ПО 8	•	•						•		•	•	•	•	•	•	•	•		•		
ПО 9	•	•						•		•	•	•	•	•	•	•	•		•		
ПО 10	•	•						•		•	•	•	•	•	•	•	•		•		
ПО 11	•	•						•		•	•	•	•	•	•	•	•		•		
ПО 12	•	•						•		•	•	•	•	•	•	•	•		•		
ПО 13	•	•					•	•		•	•	•	•	•	•	•	•		•		
ПО 14	•	•	•	•	•	•	•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
ПО 15	•	•		•				•		•	•	•	•	•	•	•	•		•		
ПО 16	•	•	•	•	•	•	•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
ПО 17	•	•						•		•	•	•	•	•	•	•	•		•		
ПО 18	•	•					•	•		•	•	•	•	•	•	•	•		•		
ПО 19	•	•			•			•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
ПО 20	•	•	•	•	•	•	•	•		•			•			•	•	•	•	•	•
ПО 21	•	•	•	•	•	•	•	•		•			•			•	•	•	•	•	•
ПО 22	•	•						•		•	•	•	•	•	•	•	•		•		
ПО 23	•	•			•			•	•	•	•	•	•	•	•	•	•		•		
ПО 24	•	•	•	•	•		•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
ПО 25	•	•			•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•		•		
ПО 26	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•			•			•	•				
ПО 27	•	•		•		•		•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•		
ПО 28	•	•		•		•		•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•		
ПП 1	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•			•	•	•	•	•	•		•	•
ПП 2	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•			•	•	•	•	•	•		•	•
ПП 3	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•				•	•	•	•	•		•	•
ПП 4	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•				•	•	•	•	•		•	•
ПП 5	•	•	•		•	•	•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•		•	
ПП 6	•	•	•		•	•	•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•		•	

ІК – інтегральна компетентність, ЗК – загальні компетентності, ФК – фахові компетентності, ЗО, ПО, ПП – обов’язкові освітні компоненти

5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми

	ПРН 1	ПРН 2	ПРН 3	ПРН 4	ПРН 5	ПРН 6	ПРН 7	ПРН 8	ПРН 9	ПРН 10	ПРН 11	ПРН 12	ПРН 13	ПРН 14	ПРН 15	ПРН 16	ПРН 17	ПРН 18	ПРН 19	ПРН 20	ПРН 21	ПРН 22	ПРН 23	ПРН 24	ПРН 25	ПРН 26	ПРН 27	ПРН 28	ПРН 29	ПРН 30
ЗО 1	•	•	•			•	•			•	•	•	•	•	•	•	•	•					•	•	•	•		•		
ЗО 2	•				•					•			•										•			•				•
ЗО 3		•	•								•	•			•	•	•	•					•	•	•					•
ЗО 4		•	•		•	•				•	•	•			•		•	•	•	•			•	•	•		•		•	
ЗО 5		•				•									•			•					•	•	•					•
ЗО 6		•			•	•					•	•			•			•	•	•	•			•	•					•
ЗО 7		•													•			•					•	•	•					•
ПО 1		•	•		•	•			•		•	•			•			•	•	•	•			•	•	•	•	•		•
ПО 2		•	•		•	•			•		•	•			•			•	•	•	•			•	•	•		•	•	•
ПО 3	•	•	•				•			•	•	•	•	•	•	•	•	•	•							•				•
ПО 4	•	•	•				•			•	•	•	•	•	•	•	•	•	•					•	•					•
ПО 5	•	•	•							•	•	•	•	•	•	•	•	•	•							•				•
ПО 6	•	•	•							•	•	•	•	•	•	•	•	•	•						•	•				•
ПО 7	•	•	•	•		•	•			•	•	•	•	•	•	•	•	•	•				•	•	•		•		•	
ПО 8	•	•	•					•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•					•	•			•		•
ПО 9	•	•	•					•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•					•	•					•
ПО 10	•	•	•					•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•					•	•					•
ПО 11	•	•	•					•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•					•	•					•
ПО 12	•	•	•					•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•					•	•					•
ПО 13	•	•	•					•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•					•	•					•
ПО 14	•	•	•	•	•	•		•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•			•	•		•			•	•
ПО 15	•	•	•		•	•		•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•				•	•				•	•
ПО 16	•	•	•	•	•	•		•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•			•	•		•			•	•
ПО 17	•	•	•							•	•	•	•	•	•	•	•	•	•					•	•		•			•
ПО 18	•	•	•							•	•	•	•	•	•	•	•	•	•					•	•		•			•
ПО 19	•	•	•	•		•				•	•	•	•	•	•	•	•	•	•					•	•		•			•
ПО 20	•	•	•						•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•		•	•				•	•
ПО 21	•	•	•						•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•		•	•				•	•
ПО 22	•	•	•							•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•		•	•				•	•
ПО 23	•	•	•				•			•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•			•	•		•				•
ПО 24	•	•	•		•	•	•			•	•	•	•	•	•	•	•	•	•					•	•			•		•
ПО 25	•	•	•							•	•	•	•	•	•	•	•	•	•					•	•					•
ПО 26		•	•								•	•			•		•	•	•					•	•				•	•
ПО 27	•	•	•	•	•	•	•			•	•	•	•	•	•	•	•	•	•					•	•			•	•	•
ПО 28	•	•	•	•	•	•		•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•					•	•			•	•	•
ПП 1	•	•			•				•		•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
ПП 2	•	•			•				•		•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
ПП 3	•	•			•				•		•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
ПП 4	•	•							•		•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
ПП 5	•	•			•	•	•			•	•	•			•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
ПП 6	•	•			•	•	•	•		•	•	•			•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•

ЗО, ПО, ПП – обов’язкові освітні компоненти; ПРН – програмні результати навчання